

บทที่ 5

สรุป ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปอแก้วเป็นพืชเศรษฐกิจที่เคยทำรายได้ในการส่งออกให้แก่ประเทศไทยปีละนับพันล้านบาท เช่นในปี 2509 ประเทศไทยส่งปอไปขายต่างประเทศ คิดเป็นมูลค่า 1,614 ล้านบาท แต่ปัจจุบัน ภายใต้สภาพการณ์ปกติ ปอแก้วทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยทั้งในลักษณะของการส่งออกและการ แลกเปลี่ยนสินค้าปีละนับสิบล้านบาทเท่านั้น ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรลดปริมาณพื้นที่การเพาะปลูกปอ แก้วลงเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความต้องการภายในประเทศแล้ว ปอแก้วก็ยังมี ความสำคัญอย่างมากต่ออุตสาหกรรมทอกระสอบและอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษบางแห่งที่ใช้ปอแก้ว เป็นวัตถุดิบในการผลิต ถ้าเกษตรกรยังคงลดปริมาณการผลิตต่อไป จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ของประเทศโดยรวมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมทอกระสอบ เพราะต้องหันไปซื้อปอ จากต่างประเทศจำนวนมาก เมื่อประเทศไทยเลิกผลิตปอ ปริมาณปอในตลาดโลกจะลดลง ราคา ปอของตลาดโลกจะสูงขึ้น ในที่สุดอาจเป็นสาเหตุให้อุตสาหกรรมทอกระสอบในประเทศไทยบาง แห่งต้องปิดกิจการและเกิดปัญหาการว่างงานเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอก จึงเป็นแนวทางในการพิจารณา คัดเลือกเลือกสภาพ ขนาดพื้นที่เพาะปลูกและรูปผลผลิตที่ขาย เพื่อให้ผู้ผลิตได้รับอัตราผลตอบแทน ที่ดีที่สุด ซึ่งการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและอัตราผลตอบแทนจากการผลิต ได้เสนอรายละเอียด แล้วในหน้าที่ 3 และ 4 ตามลำดับ ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการศึกษาดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาได้พบประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจพอสรุปได้ดังนี้

1. ค่าแรงงานเป็นปัจจัยต้นทุนที่สูงที่สุดในการผลิตปอแก้วพอก (ดูตารางที่ 3.7) และจากการวิเคราะห์ค่าแรงงานของฟาร์มขนาดต่าง ๆ ในตารางที่ 3.2 3.3 3.4 และ 3.5 พบว่ามีการใช้แรงงานในครัวเรือนมากกว่าการจ้างแรงงาน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิต

2.1 ปอแก้วพอก ต้นทุนการผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำที่สุด คือ

1,347.93 บาทต่อไร่ หรือ 7.88 บาทต่อกิโลกรัม (ดูตารางที่ 3.6) ค่าใช้จ่ายสำคัญที่ทำให้ต้นทุนการผลิตของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง คือ ค่าขนส่งไปบริเวณแหล่งน้ำ ค่าแรงงานในการค้ายาและกำจัดวัชพืช และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร

2.2 บ่อแก้วผลผลิตในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกบ่อและท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่ฟอกบ่อ อำเภอบางละมุงซึ่งอยู่ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกบ่อมีต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัมต่ำที่สุด คือ 4.50 บาท สาเหตุสำคัญ คือ มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุดคือ 270 กิโลกรัม (ดูตารางที่ 3.8)

2.3 บ่อแก้วตากแห้ง ต้นทุนการผลิตบ่อแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำที่สุดคือ 1,069.88 บาทต่อไร่ หรือ 1.25 บาทต่อกิโลกรัม (ดูตารางที่ 3.14) ค่าใช้จ่ายสำคัญที่ทำให้ต้นทุนการผลิตของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดเล็กและฟาร์มขนาดกลาง คือ ค่าแรงงานในการค้ายาและกำจัดวัชพืช และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิต

3.1 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการผลิตบ่อแก้วฟอก

3.1.1 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย ฟาร์มขนาดใหญ่มีอัตราผลตอบแทนที่ขาดทุนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 121.46 (ดูตารางที่ 4.4)

3.1.2 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดสูงที่สุด คือ ร้อยละ 33.97 และมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายสูงที่สุด คือ ร้อยละ 25.35 (ดูตารางที่ 4.4)

3.2 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการผลิตบ่อแก้วฟอกตามสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกบ่อและท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่ฟอกบ่อ

3.2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนโดยใช้อัตรากำไรจาง แรงงานของท้องถิ่นเป็นหลักพิจารณา โดยส่วนใหญ่แล้ว อำเภอด่าง ๑ ที่อยู่ ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกบ่อ จะให้อัตราผลตอบแทนจากการผลิตบ่อแก้วฟอกดีกว่าอำเภอด่าง ๑ ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่ฟอกบ่อ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายและอัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด

3.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการใช้ความพยายามกับความสำเร็จที่ได้รับของอำเภอที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงสุด อำเภอเดชอุดมซึ่งอยู่ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ จะให้อัตราผลตอบแทนดีกว่าอำเภอโนนไทย ซึ่งอยู่ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ ทั้งจากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายและอัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด (ดูตารางที่ 4.6)

3.2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทน โดยพิจารณาถึงความใกล้เคียงกันของผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ รายได้เฉลี่ยต่อไร่และต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ อำเภอจตุรัสซึ่งอยู่ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ จะให้อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายดีกว่าอำเภอชานันท์ ซึ่งอยู่ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ แต่จะมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด และอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายต่ำกว่าอำเภอชานันท์ (ดูตารางที่ 4.6)

3.3 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วตากแห้ง

3.3.1 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย ฟาร์มขนาดใหญ่มีอัตราผลขาดทุนต่อรายได้จากการขายน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 34.57 (ดูตารางที่ 4.7)

3.3.2 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตสูงที่สุด คือ ร้อยละ 87.86 และมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายสูงที่สุด คือ ร้อยละ 46.77

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลผลิตคัมทุน

ในงานวิจัยนี้ ทำการวิเคราะห์เฉพาะตามเกณฑ์เงินสดเท่านั้น

4.1 การวิเคราะห์ผลผลิตคัมทุนของปอแก้วพอก ฟาร์มขนาดกลางมีปริมาณผลผลิตคัมทุนต่อไร่ต่ำที่สุด คือ 11.04 กิโลกรัม

4.2 การวิเคราะห์ผลผลิตคัมทุนของปอแก้วตากแห้ง ฟาร์มขนาดกลางมีปริมาณผลผลิตคัมทุนต่อไร่ต่ำที่สุด คือ 14.62 กิโลกรัม

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกและ
ปอแก้วตากแห้ง ปอแก้วตากแห้งให้อัตราผลตอบแทนจากการผลิตสูงกว่าปอแก้วพอกทั้งจากการ
 วิเคราะห์ให้อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายและอัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด การผลิตปอแก้วตากแห้ง
 ในฟาร์มขนาดใหญ่ จะให้อัตราผลตอบแทนที่ขาดทุนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 34.57 แต่ถ้าวิเคราะห์อัตรา-
 ผลตอบแทนที่เป็นเงินสด ฟาร์มขนาดเล็กให้อัตราผลตอบแทนสูงที่สุด คือ อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุน
 การผลิตที่เป็นเงินสร้อยละ 87.86 และอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขาย ร้อยละ
 46.77

ฉะนั้นตามหลักการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น จึงควรมีการส่งเสริมให้ผลิตปอแก้วพอก
 ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอและลดการผลิตปอแก้วพอกในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำ -
 ไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ เพื่อให้ได้ปอแก้วพอกที่มีคุณภาพดีและจำหน่ายได้ในราคาสูง นอก
 จากนี้ ถ้าพิจารณาตามหลักการทางวิชาการในเรื่องต้นทุนและผลตอบแทน เกษตรกรควรจะเลือก
 ผลิตปอแก้วตากแห้ง แต่การพิจารณาเพื่อการตัดสินใจที่คั่นนั้นควรพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น
 ความต้องการของตลาด ชีตความสามารถในการผลิต ตลอดจนปัจจัยการสนับสนุนด้านการลงทุน
 เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญไม่น้อยกว่าการพิจารณาด้านต้นทุนและผลตอบแทน
 และยังมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาร่วมพิจารณาประกอบด้วยเสมอ

ปัจจัยสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อการตัดสินใจในการผลิตปอแก้วตากแห้ง คือ ความ
 ต้องการของตลาด เนื่องจากมีอุตสาหกรรมที่ผลิตเยื่อกระดาษเพียงหนึ่งบริษัทเท่านั้นที่ซื้อปอแก้ว
 ตากแห้งมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเยื่อกระดาษ และกำลังการผลิตของบริษัทสามารถรองรับ
 ผลผลิตจากปอแก้วสูงสุดเพียงร้อยละ 20 ของปอแก้วทั้งหมด ฉะนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ผลิตปอ
 แก้วก็ยังคงต้องผลิตปอแก้วพอก แนวทางแก้ปัญหาผลตอบแทนต่ำของปอแก้วพอก อาจทำได้ 2 วิธี
 คือ การลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่

1. การลดต้นทุนการผลิต อาจกระทำได้ 2 วิธี ดังนี้

1.1 การลดต้นทุนค่าแรงงานในขั้นตอนของการลาก ลอก ฟาดล้าง ขนไปตาก
และตาก ซึ่งเป็นต้นทุนที่สูงที่สุดในการผลิตปอแก้วพอก โดยใช้เครื่องมือลอกปอกกล้วยสดด้วยมือ
 จากการวิจัยและการทดลองปฏิบัติของสมาคมอุตสาหกรรมทอกระสอบไทย ร่วมกับกรมส่งเสริมการ
 เกษตรและกรมวิชาการเกษตร พบว่าสามารถลดต้นทุนการผลิตได้เฉลี่ยไร่ละ 70 บาท
 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.)

1.2 การลดต้นทุนค่าขนส่งไปบริเวณแหล่งน้ำ จากบทที่ 3 สรุปได้ว่า การขนส่งไปบริเวณแหล่งน้ำด้วยรถบรรทุก เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของการผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำที่สุด ดังนั้นเจ้าของฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง อาจทำการลดต้นทุนการผลิตโดย การใช้รถบรรทุกขนส่งไปบริเวณแหล่งน้ำแทนการแบก ซึ่งสามารถลดต้นทุนการผลิตได้เฉลี่ยไร่ละ 193.87 บาท (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.)

2. การเพิ่มผลผลิต

จากการสัมภาษณ์ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกปอแก้วพันธุ์ต้นเขียว พันธุ์ต้นแดง และพันธุ์เขียวใหญ่ ซึ่งให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำกว่าพันธุ์โนนสูง 2 ประมาณ 91 กิโลกรัม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.) ฉะนั้นเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ให้สูงขึ้น เกษตรกรควร จะหันมาปลูกปอแก้วพันธุ์โนนสูง 2 ให้มาก โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ควรจะเร่งผลิตเมล็ดพันธุ์ ให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรและควรจะแนะนำให้เกษตรกรปลูกเพื่อเป็นเมล็ดพันธุ์ ในปีต่อไป

จากการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอก พบว่า

1. แรงงานที่ใช้ในการผลิตปอแก้วพอกส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือน
2. การผลิตปอแก้วพอกในท้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ จะให้อัตราผลตอบแทนจากการผลิตดีกว่าการผลิตปอแก้วพอกในท้องที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ
3. ต้นทุนการผลิตและอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกแห้ง ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการผลิตปอแก้วพอก มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าและให้อัตราผลตอบแทนที่ดีกว่าการผลิตปอแก้วพอก

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้พบประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่น่าสนใจหลายประการ ซึ่งพอจะรวบรวมสรุปพร้อมทั้งข้อเสนอแนะไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเรื่องปอแก้วพอก ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านการผลิต

1.1 คุณภาพปอพอกต่ำ เส้นใยแข็งกระด้าง สีคล้ำ ทั้งนี้เนื่องจากขาดแคลนแหล่งน้ำแช่ปอ

ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาและจัดสร้างแหล่งน้ำในแหล่งผลิตปอแก้วพอกที่สำคัญ เกษตรกรควรลอกและทำความสะอาดบริเวณแหล่งน้ำอยู่เสมอ เพื่อป้องกันมิให้แหล่งน้ำตื้นเขินและสกปรก ควรสนับสนุนให้มีการปลูกปอแก้วคิวกาเพิ่มขึ้น เพราะปอแก้วคิวกาสามารถเก็บเกี่ยวได้เร็วกว่าปอแก้วไทยประมาณ 1 เดือน ทำให้สามารถแช่พอกทันในฤดูฝน นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เครื่องลอกปอกลีบสด เพราะใช้เนื้อที่แช่พอกและเวลาน้อยกว่าแช่ปอสดทั้งต้น และยังช่วยลดความสกปรกของแหล่งน้ำโดยการเอาแกนในของลำต้นปอออกก่อนแช่น้ำ

1.2 ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ

ข้อเสนอแนะ เกษตรกรควรจะปลูกปอแก้วพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงและมีการปฏิบัติตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น เช่น การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์และมีการดูแลบำรุงรักษาเพิ่มขึ้น

1.3 การขาดแคลนสถานที่เก็บรักษาปอพอก ทำให้ปอเสื่อมคุณภาพเพราะมีความชื้นสูง ขณะเดียวกันเกษตรกรก็เกรงปัญหาลักขโมย จึงทำให้ขายปอได้ในราคาต่ำ

ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีการสร้างฉางเก็บปอในแหล่งผลิตปอพอกที่สำคัญและมีการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายและแผนการผลิตเป็นการล่วงหน้า จัดให้มีการสำรวจสต็อกโรงงานทอกระสอบและโรงงานอัดเบร¹ เพื่อป้องกันปริมาณผลผลิตที่ไม่สม่ำเสมอและมีการกำหนดนโยบายการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับแผนการผลิต

2. ปัญหาด้านการตลาด

2.1 เกษตรกรส่วนใหญ่ขายปอแก้วพอกให้กับพ่อค้าคนกลางระดับท้องถิ่น โดยพ่อค้าเหล่านั้นซื้อปอพอกในลักษณะปอคละ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรขาดความสนใจที่จะผลิตปอที่มีคุณภาพดี

การอัดเบร¹ หมายถึงการนำปอพอกที่ตากแห้งแล้วมาอัดให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมโดยใช้เครื่องไฮโดรลิก

ข้อเสนอแนะ 1. ควรส่งเสริมให้เกษตรกร เห็นความสำคัญของสหกรณ์ในการรวมตัวกันจำหน่ายปอแก้วพอก เพื่อช้จัดปัญหาพ่อค้าคนกลาง

2. ควรส่งเสริมให้มีการซื้อขายปอตามเกรด เพื่อให้ราคาเป็นสิ่งที่จูงใจให้เกษตรกรสนใจผลิตปอที่มีคุณภาพดีและให้ความรู้ด้านข่าวสาร การตลาด คุณภาพและเกรดปอแก่เกษตรกร เพื่อป้องกันการเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง

2.2 เกษตรกรมักถูกกดราคาจากผู้ซื้อในระดับต่าง ๆ สาเหตุของการถูกกดราคา คือ เกษตรกรบางส่วนมีความจำเป็นต้องการเงินจึงต้องไปกู้เงินจากพ่อค้านายทุน และต้องใช้คืนด้วยผลผลิต ทำให้ขาดอิสระในการจำหน่าย นอกจากนี้ แม้รัฐบาลจะมีการประกันราคาขั้นต่ำ เกษตรกรก็ไม่สามารถขายได้ตามราคาที่ประกัน

ข้อเสนอแนะ 1. จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกรหรือรับจำนำปอแก้วพอก เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่จำเป็นต้องใช้เงินก่อนถึงเวลาเก็บเกี่ยว เป็นการช้จัดปัญหาเกษตรกรผลิตปอแก้วพอกคุณภาพต่ำออกสู่ตลาดและจำหน่ายได้ในราคาต่ำ การกำหนดราคาประกันขั้นต่ำควรจะเป็นราคาที่เกษตรกรสามารถขายได้ตามราคานั้นจริงและควรประกันเฉพาะปอที่มีคุณภาพตั้งแต่เกรด บี ขึ้นไป เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรผลิตปอที่มีคุณภาพดี

2.3 เกษตรกรที่ผลิตปอแก้วตากแห้ง มีความเสี่ยงสูง เพราะอาจจะขายผลผลิตไม่ได้และอาจถูกกดราคา เพราะผูกพันกับผู้ซื้อรายเดียว

ข้อเสนอแนะ ควรมีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าระหว่างบริษัทและเกษตรกร โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจฝ่ายรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมรับรู้เห็นและร่วมลงชื่อเป็นพยานในสัญญา ในสัญญาควรระบุให้ฝ่ายผลิตสัญญาต้องถูกดำเนินการตามกฎหมายหรือช้ใช้ค่าเสียหายและบริษัทที่ซื้อปอแก้วตากแห้ง ควรแจ้งปริมาณปอที่ต้องการให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้หน่วยราชการนั้นวางนโยบายการช้ที่ดินให้สอดคล้องกับแผนการผลิตปอแก้วตากแห้ง

2.4 ตามคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ทบ.4/2528 กำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ทุกครั้งที่จ่ายเงินได้พึงประเมินในอัตราร้อยละ 0.75 ของยอดเงินได้พึงประเมินที่จ่ายในแต่ละครั้ง สำหรับปอเฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตกระสอบป่าน ผ้ากกระสอบป่าน ด้ายทอกระสอบป่านหรือ

ท่อผ้ากระสอบป่าน เชือก หรือผลิตภัณฑ์ใด ๆ ที่ผลิตจากปอไม่ว่าจะใช้ปอนั้นเป็นส่วนใหญ่หรือไม่
ไม้นั้น เท่ากับเป็นการลดรายได้ของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ ควรยกเลิกภาษีหัก ณ ที่จ่าย ดังกล่าว เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร
มีรายได้เพิ่มขึ้น

2.5 กระสอบพลาสติกผลิตในประเทศ ซึ่งใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศทั้งสิ้น
ได้เข้ามาแย่งตลาดกระสอบปอภายในประเทศมากขึ้น เพราะผู้นำเข้าวัตถุดิบได้รับสิทธิในการคืน
อากรขาเข้าตามมาตรา 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 แก้ไข
เพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 329 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ตามประกาศ
กรมศุลกากรที่ 23/2527

ข้อเสนอแนะ รัฐบาลควรยกเลิกสิทธิดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับการนำเมล็ด
พลาสติกมาผลิตในประเทศแล้วบรรจุสินค้าส่งออก

2.6 ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการขนส่งสินค้า โดยใช้ระบบคอนเทน-
เนอร์ (Containerization) ซึ่งใช้ภาชนะที่มีน้ำหนักเบาต่อหุ้มสินค้าก่อนที่จะบรรจุลงในตู้
คอนเทนเนอร์ ส่วนใหญ่จะนิยมใช้ถุงพลาสติก ถุงกระดาษ ทำให้ความต้องการใช้กระสอบลดลง
นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์พลาสติกยังต้องแข่งขันกับเส้นใยสังเคราะห์ คือ Polypropylene และ
Polyethylene ซึ่งเป็นวัสดุสังเคราะห์ที่ใช้แทนปอธรรมชาติได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ สมาคมอุตสาหกรรมทอกระสอบควรจะหาวิธีผลิตภาชนะ บรรจุสิ่ง
ของที่ใช้ปอแก้วเป็นวัตถุดิบ โดยให้มีรูปแบบและขนาดที่แปลกใหม่ นอกเหนือจากกระสอบ ตลอดจน
การหาวิธีการผลิตใหม่ ๆ เพื่อให้กระสอบมีน้ำหนักเบา บาง มีความเหนียวแน่นไม่ขาดง่าย เช่น
อาจใช้วัตถุดิบอย่างอื่นมาผสมกับปอแก้ว เป็นต้น

2.7 ราคาและคุณภาพปอแก้วไทยสู้ปอกระเจาของประเทศคู่แข่งไม่ได้

ข้อเสนอแนะ 1. โดยลักษณะของเส้นใย คุณภาพเส้นใยปอแก้วด้อยกว่าปอ
กระเจา ดังนั้นถ้าจะสู้กับประเทศคู่แข่ง ปอไทยก็ควรจะไปสู้ในเรื่องราคา ซึ่งราคาปอไทยจะต่ำ
กว่าประเทศคู่แข่งได้ก็ต่อเมื่อสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ให้สูงกว่าที่เป็น
อยู่ในปัจจุบันให้มาก เพราะเมื่อราคาปอไทยต่ำลง ประเทศผู้ซื้อย่อมสนใจที่จะนำปอไทยไปเป็น
ส่วนผสมกับปอกระเจาเพื่อลดต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้น ดังนั้นรัฐบาลควรจะไปริบเร่งในการหาวิธีการ

ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของปอแก้วโดยเร็วที่สุดและเมื่อหาวิธีการดังกล่าวได้แล้ว จะต้องหาวิธีการจูงใจให้เกษตรกรปฏิบัติตามอีกด้วย

2. ควรมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการนำปอแก้วไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อให้มีการส่งออกมากที่สุด เช่น เครื่องใช้ภายในบ้าน เครื่องประดับและเครื่องแต่งกาย

3. รัฐบาลควรใช้วิถีทางการทูตด้านการส่งเสริมการขายและป้องกันการตัดราคา ตลอดจนการขยายตลาดปอในต่างประเทศและเจรจากับประเทศผู้ซื้อรายสำคัญให้ลดหย่อนภาษีขาเข้าของปอและผลิตภัณฑ์ปอ นอกจากนี้รัฐบาลควรเข้มงวดในเรื่องมาตรฐานสินค้าส่งออกและหาวิธีเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรที่ตลาดโลกต้องการ โดยมีมาตรการให้ผู้ส่งออกต้องบรรจุผลผลิตเหล่านั้นด้วยกระสอบปอ

เชื่อว่ามาตรการทั้งในด้านการผลิต การตลาด ทั้งจากภาครัฐบาลและภาคเอกชน ถ้าได้ร่วมมือกันอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพแล้ว คงจะบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรชาวไร่ปอแก้วและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องได้ สำหรับแนวโน้มของการส่งออกในอนาคตนั้น ประเทศต่าง ๆ เริ่มรณรงค์เกี่ยวกับสารที่ก่อให้เกิดมลภาวะอย่างจริงจัง ผลิตภัณฑ์ปอแก้วพอกของประเทศไทยที่มีบทบาทในการส่งออกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ได้แก่ ด้ายและเชือก ซึ่งประเทศผู้ซื้อจะนำไปใช้มัดของ เป็นวัสดุทางการเกษตรและผลิตเป็นผ้าคลุมแปลงพืช เมื่อมีการสลายตัวจะก่อให้เกิดมลภาวะน้อยกว่าสารสังเคราะห์และยังใช้ประโยชน์เป็นปุ๋ยของพืชได้อีกด้วย ฉะนั้น ในอนาคตอันใกล้ปอแก้วจะสามารถมีบทบาทในฐานะพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย